

Luceafărul

Săptămîna! editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

ÎNALTA SEMNIFICAȚIE

Evenimentul în perspectivă cărui se succed activitățile în plan economic și social ale țării îl reprezintă, așa cum se știe, Conferința Națională a Partidului. El constituie centrul de greutate al acestui an, către el converg preocupări și direcții care conferă actualității o semnificație aparte. Este ceea ce reprezintă de ordin politic ce merge tot mai adînc și cu mult mai departe în cuprinderea realității, o raționare de neînțeles în virtutea hotărîrilor și programelor adoptate de cel de-al XIII-lea Congres al partidului, etapa pe care o străbatem să însemne o nouă dinamică a muncii și o eficiență nouă, superioră, a tuturor eforturilor, o răspundere și o angajare prin proba concretă a faptelor, a participării și contribuției directe la opera de înlăturare a dezideratelor asumate.

Se referă această semnificație la însuși modul de a gândi și acționa asupra realității, la viziunea în care o abordăm și prin prisma căreia sesizăm și conducem procesul tuturor transformărilor și evenimentelor ei. O regăsim sub multiple laturi și cu multiple argumente în cuvîntările pe care secretarul general al partidului le-a rostit cu prilejul întrunirii unor foruri de partid și de stat, la tribuna altor organisme ale democrației noastre muncitorești-revoluționare. Cu o dezvoltare pe tărîmul concepțiilor și ideilor care au avut și au de fiecare dată un suport viu în realitatea imediată și în aceea de perspectivă. Semnificația rămîne de aceea întotdeauna de ordin principial, teoretic și practic, astfel încît în cîmpul ei de referință au intrat și intră orizonturile tuturor domeniilor de activitate. Orientările privesc scopul mereu mai înalt și complex al construcției noi societăți și a ceea ce edificăm unei conștiințe revoluționare noi, înaintate. Despre o descătușare vorbesc secretarul general al partidului, despre permanența nevoie a frîngerii de inerții; despre spiritul revoluționar care, în esența sa, se opune rutinei, vechiului, automatismului, și se constituie într-o reală forță a cunoașterii și înaintării mai departe, spre noi culmi ale progresului și civilizației, în interesul patriei și al poporului, al independenței și suveranității națiunii.

Lucaefărul

PROFESORUL DE ROMÂNĂ

„Limba literară actuală”

Intr-un articol cu titlul de mai sus, publicat în „Lucaefărul” din 28 februarie, Grigore Sorescu face o afirmație care ar trebui supusă unei dezbateri largi. Intrucît ea nu privește numai problema indicată în titlu, foarte importantă și ea, ci și predarea literaturii în școală. El susține, textual, că „o serie de lecturi literare din manualele de clasa a V-a și a VI-a (elaborate în 1983) nu ilustrează limba literară actuală. Inadecvate sub aspect expresiei, al limbii, ni se par a fi textele: Darul lui Moș Miron, de Ion Agărbiceanu, Puiul, de Ioan Alexandru Brătescu-Voinesti, Domnul Tranșilvan, de Mihail Sadoveanu, Amintiri din copilărie, de Ion Creangă, Lupta de la Podu-Înalt, de Nicolae Iorga (fragment din Istoria lui Ștefan cel Mare), Prăvale-Baba, de Ionel Teodorescu, Sobieski și românii, de Costache Negruzzi (post-vestire publicată pentru prima dată în 1845), Friviglietatea, de Ioan Alexandru Brătescu-Voinesti, Lucea Grîvîtel, de Mihail Sadoveanu”.

Autorul articolului nu definește limba literară actuală și nici nu ne arată în ce măsură consideră că ea se deosebește de cea din anul 1845, în care am văzut că se referă într-o paranteză. El se ridică împotriva elementelor arhaice și a celor populare din limbă, vrînd, parcă, să ne lase impresia că acestea ar fi improprii aspectului literar de astăzi a limbii cărților beletristice. Nu și dă seama, probabil, că nu afirmă un lucru nou, că asemenea idei, fără ecou în conștiința creatorilor și a cititorilor adevărați, au mai fost emise și de alți „teoreticieni”, cu mult mai înainte, dar cuvîntul lor n-a fost ascultat și a sunat în gol. Le-a dat, însă, un răspuns, George Cosbuc, din care ne permitem să reproducem doar două fraze: „Ce este, deci, învîntarea noastră reciprocă în literatură ca unul ori altul aduce cuvinte provinciale în limbă? În care limbă? În ceia care se formează acum? Dar cu ce să se formeze dacă nu cu elementele pe care și le adună

Eugen Iăutu: „Mihail Viteazul” (detaliu)

PREZENȚA TINĂRULUI SCRITOR

Rosturile omului

Subtextul polemic al viziunii lui Mircea Florin Sandru asupra materiei citadine își găsește suportul în credința că mai presus de neîndemnele unui spațiu (prin tradiție) tentacular, sufocant, dincolo de agresivitatea (și de rivință) tehnologică, se află omul, „realitate supremă a literaturii și a naturii”, regăsindu-se în „prin inepuizabile resurse de adaptare a echilibrului de tip nou, dinamic”. Argumentul, care deschide cartea și de reportaj, „Orășe suprapuse”, este, în acest sens, revelator: „Pentru mine, orașele au avut întotdeauna o forță de fascinație, un mică care își are originea în mișcarea lor caleidoscopică”. Dincolo de latura decorativă (planul „scenografic”), poetul descoperă în realitatea urbană un „pozi al activității umane”, de fapt, chiar rosturile profunde ale existenței omului contemporan.

„Elegie pentru puterea orașului” (1974), volumul de debut, ca și „Luminile orașului” (1975) mărturisesc adevărul la naturalitate. Iată „Brescul” unui perpetuum mobile în orizontul miracolului dedăte: „Niciodată bătrîn, niciodată oprîți în acest mișcător labirint / Orașele, puternice și blînde în patrie ca / și niște constelații electrice bătînd orele / și înălțîndu-se / Eu și tu, țîndu-ne de mină

într-o călătorie fără sfîrșit / Sint porțile orașelor ca niște inele, mișcîndu-se țîndu-le / Ochii privindu-le totdeauna limpede, totdeauna uniți”. Sint eligele privilegiate ale comuniunii, ale percepției mișcărilor secrete a marilor aglomerări urbane; poemul lui Mircea Florin Sandru sint convingătoare prin apelul la „faptul divers”, la figura „ferestre” ce decupează în real elemente banale respirînd o anumită frumusețe secretă (copii jucîndu-se, cămășii plavă întînsă la uscat, televizorul). Regimul nocturn al viziunii determină gesturi estetice insolite. „Un cartier blind e ca o corabie, / Un spațiu răsănător”, în care vedem mașinile cum duc „mirasmasa benzinelor, pe lingă case”, în care, printul de noapte „bîncușivă” are construcții și unde trenurile nu mai figurează marile plecări ci, dimpotrivă, întoarcerile fundamentale, spre sine și spre esențe. Citeodată, versurile capătă inflexiuni neoclasiche sub faldurile somptuoșităților: „Ce frumos picam odată, în odăi era lumină / Din cui sărăcie iarnă desfăcăm inchipiri / Tu intrai în lumea abă ca-ntr-o apă fără vină / Pești tremurători înoată sub barajele subiri...”

„Melancolie” (1977) dezvoltă motive ce diversifică formele de existență expresivă a emoției. Se insinuează senzația distanțării, a golului: „Între mine și tine se aude melancolia căzînd”, fără ca tonul mediativ să cunoască sincope. Intimitatea casei este depășită, uneori în sensul căutării firii. „La marginea orașului”, zonă liminară (ce va fi tentată din ce în ce mai des) generatoare de relații miraculoase, respinzînd și teritoriul întemeierii unor viziuni exuberante: „La marginea orașului zăpada arde / Pe cîmăși, pe sînge, pe boturi de cal / Sîntem la vinătoare în cîmpia fantastică / În ovalul tăcut și crepuscular / Iată niște sălbatic din prăpăști / Pe umeri noștri zăpada se stînge / Pe cîmășile noastre, pe piepturi, pe față / Cu abur reci de spumă și de sînge / Cîi vezi cu ochii numai trupurile noastre arzînd / Ca niște uriașe ruguri de zăpadă”.

A scrie înseamnă, pentru Mircea Florin Sandru, a mărturisii în spațiul firii, dar și a lăsa o măsură de siguranță în vederea conștientizării stării de libertate interioară. De aici, înțelegerea lucidă a condiției umane: „Citeodată auzim soarele cum fulgeră sub pămînt / Da, citeodată auzim glasul tălcîie al lucrurilor elementare / aerul, apa, pîlcea, casa în care sîntăm”. Luciditatea induce și o stare de trezie, propice percepției acutizate a unor fapte, detalii, fenomene în modul prozaic, informațional: „Cimentul cum se așează în ziduri / Vîntul, cum bate ușa liftului, / Gîndăci urcînd prin luminător, / O femeie țînd prin etaje, / Tavanul împuscînd mici boabe de calcar, / Sunetul apei în tevi, / Respirația noastră, / Noaptea”. Avem aici ceea ce s-ar putea numi „sîndromul de bloc”, afecțiune specifică citadină.

„Flacăra de magnezii” (1980) și „Mașina de scris” (1981) apreciază șansele și limitele umanității într-un timp în care prezentimentul secolului ce va urma determină întrebări neliniștitoare. „Flacăra de magnezii” institue

Constantin M. Popa

Continuare în pag. a 6-a

REPERE LITERARE CONTEMPORANE Posibila întoarcere

Cu ciclul Zăpezilor de-acum un veac, literatura română își manifestă vocația sa de sinteză, în proporții monumentale, și cu mijloacele sale specifice, scenariul dramei unei europene. Inventivul saga și epopeea, literaturile lumii au dobîndit posibilitatea de a interpreta drama neamurilor printr-un „eveniment paradigmatic”. Ciclul lui Paul Anghel este realizat în orizontul de sinteză al acestor două genuri. Nutrindev un asemenea scop, în cîmpul literaturii române, Paul Anghel și-a ales drept „eveniment paradigmatic” momentul Războiului de Independență cu toată țesătura de evenimente subsecvente pe care mașina de război le provoacă în toată aria Europei, ba chiar dincolo de fronturile continentului, pînă în Asia. Răscolind neamurile, punînd în mișcare aparatul suprastructurilor europene, precipitînd lumi aflate în orizonturi temporale diferite spre același „cazan” balcanic în care fierbe istoria Europei, provocînd întîlnirea unor biotopuri izolate — războiul apare, în evocarea ciclului, ca un eveniment care pune în legătură verigile unui „lanț ecologic”. Întoarcerii morților, al IX-lea roman din ciclul, este un roman-cheie în evocarea scenariului epopeic. Tema sa este aceea a „întoarcerii” (prezentă, cum se știe, în scenariul canonic al epopeii grecești, ca moment postepic care aruncă lumina celei mai edificatoare asupra evenimentului paradigmatic).

Întoarcerea ar trebui să fie o rezeșare în rosturi, o redeschidere a ciclului cultivator. Dar ca și în scenariul odiseic, întoarcerea se arată extrem de „problematică”. „Curțile gospodăriei naționale sînt ocupate de ospetii nefericiți, armata imperială a tarului a primit ordin să ocupe Bucureștii. Întoarcerea e ca și imposibilă. Cel ce se întoarce o prins ca-ntr-un clește. În fața unei asemenea încercări sînt convocate din nou toate elementele care privesc existența unui neam, secretele sale, instituțiile, simbolul, mitul, resturi de mituri, parabolă, plide, maxime, filosofeme, scenarii, reguli, norme, obiceiuri și obiceiuri, genealogii, eponimii, tipare de trăire, tipuri omenesti, valori, orientări, modele, nuclee culturale, matrice, geografii interioare etc.”

Modelul mitic care sintetizează toate aceste elemente este „întoarcerea morților”, pragul renasterii, al deschiderii unui nou ciclu de fertilitate. Tara trăiește „întoarcerea morților” ca pe o imensă și intensă combustie interioară colectivă. Este un prag de ciclu fertil, o renștere amînată de un straniu și întîrziat încheț. Iesirea într-un nou ciclu de viață istorică se află deodată încercuțată de primejdia prelungirii iernii imperiale. După dezghețul imperial de la Războiul de Independență, după închețarea victoriei. Este un ciclu nou de înaltare sportoare. Istoria încercuțată cu noua primejdie imperială această imensă tensiune cosmică aduce pulsatoarea în matca neamului. Timpul cosmic cheamă firea trezită spre înălțare, spre re-năștere, spre înălțare o apăsătoare întîrziere și încheț, spre haos și arbitrar, spre hazard și irațional.

Obsesia lui Cereș, în drumul spre Iași — drum de întoarcere barată —, cînd reface, a rebours, experiențele de la Junimea, de a elabora o teorie a „plăselor logice”, deconspiră

fragilitatea „timpului logic” între cele două forțe, viceriale: timpul cosmic, de o parte și timpul istoric, de alta. Timpul istoric întîrzie încă sub semnul herbului imperial blocînd întoarcerea, preluînd în silințele născătoare, întîrziînd „aratul”, punînd sub primejdie, așadar, ființa colectivă a neamului. Întoarcerea morților este, într-un anumit sens, romanul întoarcerii colective la modulul societății cultivatoare, romanul redobîndirii înteleșurilor fundamentale sintetizate în paradigma oricărei acțiuni cultivatoare: „cultura agră”. Teoria plăselor logice a lui Cereș arată cit de fragilă este tentativa agentului cultural de a raționaliza cu mijloacele intelectuale existența căzută în regimul haosului provocat de amînarea ciclului cultivator. Ce sublimă iluzie stă în ideea atotputerniciei acestui „timp logic”. Timpul organizator, raționalizator în istorie și peste istorie se dovedește a fi timpul cosmic. Cădențele lui sînt auzite, însă, numai de popoarele cultivatoare, cele care n-au pierdut încă organul percepției comenzi cosmice a întoarcerii la arat. Aratul este paradigma esențială a existenței omenesti: în cartea a IX-a a ciclului lui Paul Anghel este, în primul rînd, o carte care dezbate rosturile acestei paradigme în istoria omenirii. Reîntoarcerea ciclului fertil după iernile lungi ori scurte ale căderii în letargie imperială este aidoma iesirii din ciclurile somnolențe și înghețate ale erelor de dominație. Gestul lui Herculambie care transportă oasele, străchîni, lăzile, de la Mîși într-o pomenire și slobozieră la apă a morților se înscrie în ampla recuzită de gesturi în care pulsă cădența întoarcerii la viață. Cit de adînc semnificativă este exclamativa printesei Elisabeta, la vederea acestor lumi absorbite de ritualul „slobozierii la apă”: „Nicolaie, tu nu știai că sufletele sînt hidrofobe!”. Printesa în a cărei personalitate vîrstă pare a se fi oprit la tiparul adolescenței eterne, a unui ingenuum perenne, întoarce mitul din rafinata lui simbolizare la înteleșuri animiste, mașice, dezvăluîndu-ne nu numai cit de mult s-au îndepărtat aristocrațiile lumii de tiparul cosmic al existenței, dar și faptul că, dacă ar fi să-l redescopere, atunci ar trebui să reia ciclul din stadiile lui elementare. Rudi, vărul Păunel, aparținînd unei ramuri aristocratice vechi, trăiește un ciclu regresiv, o „imposibilitate întoarcere” a cărei consecință este uitarea rădăcinilor, căderea din eponimie și deci pierderea tiparului cosmic de existență. Aceasta aduce o lungă și definitivă rătăcire abt de proprie grupurilor mișcătoare, definitiv „căzute din cosmos”. Într-o scrisoare pe care o trimite Păunel, Rudi face apologia „ceteris paribus” a unui modus vivendi a cărei notă esențială este migrația planetară. Rudi este simbolul clasei, al grupului care odată c-a căzut din eponimia neamului său de apartenență va intra în lunga migrație rătăcitoare pe care o urmează Păunel, Rudi face apologia „ceteris paribus” a unui modus vivendi a cărei notă esențială este migrația planetară. Rudi este simbolul clasei, al grupului care odată c-a căzut din eponimia neamului său de apartenență va intra în lunga migrație rătăcitoare pe care o urmează Păunel, Rudi face apologia „ceteris paribus” a unui modus vivendi a cărei notă esențială este migrația planetară. Rudi este simbolul clasei, al grupului care odată c-a căzut din eponimia neamului său de apartenență va intra în lunga migrație rătăcitoare pe care o urmează Păunel, Rudi face apologia „ceteris paribus” a unui modus vivendi a cărei notă esențială este migrația planetară.

Ilie Bădescu

Continuare în pag. a 7-a

Paradoxul... matematicianului

O carte a profesorului Solomon Marcus este totdeauna primită cu interes. Cîne nu-i cunoaște deschiderea către științele umaniste și, respectiv, dorința de a transforma în acțiune concretă dezbaterile adesea exprimate, dar încă rar implinite, al profesorului interdisciplinar? Cine nu l-a remarcat, de-a lungul anilor, insistența de pătrundere „cu arme proprii” în tabăra „adversă”? (Terminii din propoziția anterioară ne-au fost sugerați de autorul însuși care spune: „Matematicianul din multe ori impresia că, în ceea ce privește științele umaniste, el este la p. 73 a cărții despre care va fi vorba aici). Cine nu l-a observat plăcerea și bunăvoința în a da lecții umanistilor, în general, lingviștilor, folcloriștilor, criticilor și istoricilor literari, în special? Cine nu l-a remarcat interesul lui Solomon Marcus pentru orice domeniu în care se poate măcar întrevădea o cît mică posibilitate de formalizare?

Cu vreo douăzeci și ceva de ani în urmă, într-o convorbire de neuitat cu Grigore Moisil (convorbire din care numai cîteva idei s-au păstrat pe două pagini din mijloc ale revistei „Viața studentescă” din 21 decembrie, 1965) venise vorba despre un așa-zis „imperialism matematic”, imputat de noi, tineri studenți de la facultățile umaniste ale Universității bucureștene, marelui matematician care ne fermecuse cu fiecare replică de pînă atunci: „Nu foarte fi vorba de o astfel de tendință. Singurul lucru pe care eu, ca matematician, îl cer deocîrmă matematicii este ca, dacă la începutul demonstrației se dă un număr n și se păstrează această egalitate pe tot parcursul demonstrației”. Am rămas de atunci cu învătătura că primul pas al umanistului care vrea să fie convingător este să fie și consecvent cu sine însuși, asigurîndu-se că consecvența demonstrează și că, în incurajarea cea mai importantă pe care ne-o oferă Gr. Moisil era că, cel puțin într-o primă fază de formare a noastră ca cercetători al domeniilor de manifestare a spiritului uman, nu ni s-ar fi cerut altă știință matematică decît lucrul care, măturîndu-se, ne-ar cămăși spertat — ci să gîndim „matematic”, înțelegînd, nu-așa, prin aceasta o anumită rigoare a domeniului abordat, modelată după rigoriile matematicii.

Timpul a trecut, matematica a cucerit tot mai multe domenii umaniste și a format tot mai

multe zone de contact, matematicienii au devenit tot mai vădit lingviști, poeticieni, folcloriști, muzicieni, pictori, arhitecți etc., în vreme ce lingviștii, poeticienii, folcloriștii, muzicienii, pictorii, arhitecții etc. tot n-au învățat matematică, chiar dacă unii dintre ei gîndesc acum mai rațional.

Acesta ar fi și impresia dominantă a lui Solomon Marcus, judecînd după ultima sa carte, Artă și Știință (Editura „Eminescu”, București, 1986).

Ca totdeauna, problemele ridicate de Solomon Marcus, cunoscutor și din inventiv anterior, în reviste, reunite acum în acest volum, sînt foarte interesante, iar claritatea și chiar „farmecul” expunerii (sper că termenii nu sînt contradictorii) le fac și mai interesante (gîndindu-mă „matematic”, un „și mai...” după „foarte...” nu este posibil, dar înțelegînd „omeneste” sau puțin „retoric” așa ceva este posibil, în sensul că devin oricum mai accesibile decît într-un text „strîns” matematic. Să observăm de altfel că Profesorul nu este exclusivist și disjunct: Artă și Știință nu Artă sau Știință! (Ca să fiu puțin „rău”, aș putea spune totuși, că, la sfîrșitul lecturii, m-am întrebă dacă nu cumva Artă rămîne în continuare Artă, iar Știință — Știință!)

Mal înțeles, un cititor comun trebuie să-și lămurască opoziția din titlu. Artă este evident ceva mai difuz și mai continuu în vreme ce Știința este ceva mai organizat și, respectiv, mai discontinuu. Cred că afirmația cea mai pertinentă cu privire la rolul Științei în analiza Artii este cea de la p. 73: „A testa pe o cale conceptuală și rațională un rezultat obținut prin mijloacele intuitiv-empirice este un din marile probleme ale cunoașterii [...]”. Ar trebui să fi literalmente opac pentru a nu cunoaște că analiza, fie ea sprijinită de metode logice, structurale, matematice sau de oricare alte metode posibile, explică înțelesul și confirmă „ce-o”, o sprijină, după cum, înfrîmînd-o, o anulează. Dar, de fapt, intuiția nu este precedată de un act de analiză, fie el și inconștient? Ca să mă refer la domeniul ce-mi este familiar, lectura însăși nu presupune o analiză?

Cezar Tabarcea

Continuare în pag. a 7-a

• În pagina a 3-a: • CELE MAI FRUMOASE POEZII • Articole despre volumele poezilor • Grigore Hagiu • Cezar Ivănescu • Ioanid Romanescu • Petre Stoica • Mircea Ciobanu semnate de • Valentin F. Mihăescu • Paul Duceanu • Artur Silvestri • H. Alexandru • Alexandru Condeescu

Gavril Istrate

Continuare în pag. a 2-a

CELE MAI FRUMOSE POEZII

Un continent ascuns

La dol an după trecerea în neființă a celui care a fost înepetabilul Grigore Hagiu, poet de nobilă stîrpe, în colecția „Cele mai frumoase poezii” a Editurii „Albatros” a apărut volumul „Poeme” — antologie care are — cum ne avertizează o notă a redacției — ca punct de plecare un manuscris al autorului cărui i-au fost adăugate poeme din volumul postum „Zilele, vîrstele, anii” (Editura „Eminescu”, 1985) și o serie de inedite, cuprinzînd și un ciclu compact, intitulat „1907 — Epopea țărănească”. Poeziile, selectate din volumele cel mai semnificative, alcătuiesc portretul exemplar al unui scriitor pentru care versul a însemnat nu doar modalitate de transcriere a unei sensibilități acute ci mod de existență plin, dramatic, unic spațiu în care poetul își regăsește imaginea adevărată, netrăcutată de avaturlile existenței. Marele său prieten, Fănuș Neagu, întinse acest adevăr în prefața antologiei și ni-l comunică, mirat, în stilul său inevitabil. „Era un lujer de pasăre zburînd vertical, era altitudinea cea mai veselă în fața vieții, pe care niciodată n-a mîniț-o sau n-a desmîniț-o. Ca să observ acum, uimit, că își avea și el — clipa din clipă — cînd se înăbușea”. Pentru Grigore Hagiu poezia reprezintă „continențele ascunse” ale ființei, ce pot fi redate doar în intimitatea dureroasă a scrisului, compendînd astfel sau, mai exact spus, justificînd astfel „jovialitatea comportamentală”. Uriașă încredere pe care poetul o investise în actul poetic constituie una dintre temele fixe ale universului său liric, ce își găsește de fiecare dată expresia fericită. Iată o „Artă poetică” din 1965 definitivă pentru credința poetului în capacitatea poeziei de a ipostazia misterul lumii și al ființei și de a izbăvi prin resurrecție: „aceste păsări cresc din mine / în început au numai ciocul ascuțit, / mă devorează încet pe dinăuntru / fiecă zăburătoare în carnea mea / le-adăuga o pană la aripă // împădurit de păsări albe sint / acum, ai zice, vor zăbra / și va rămîne o urmă — prelungiri lor nînsori inverse / cu tîpetele asurzitoare / o insulă de calcar sinucurată // dar nu se pot de mine despărți / sint unica lor hrană // și cit mai am un fir de singe / le simt făcîndu-și cubul pentru pui / născînd în umbra celui ce le-a fost / ciudată vegetație legănătoare // cînd nu mai sint și ele se prefac în scrum să mă renască din cenușă / astfel ne tot distrugem și ne năstem reciproc / ait de repede și plin de dragoste / încît și eu și ele și cenușa / pămîc o întrelă împietrire a lumii”.

În aceeași zonă a stabilității distigată în urma unor confruntări esențiale, presupunînd combustii interioare teribile, se află tema erotică, ale cărei reprezentări configurează un spațiu securizant în calea „sexualeității agresive”. În viziunea lui Grigore Hagiu universul se umanizează prin eros, impurul se metamorfozează în puritate deplină, timpul capătă sens și poate fi supus prin integrare în anotimp. Incluziunea erosului în mecanica de interes este un act de cunoaștere poetică a universului și deopotrivă o tentativă de exorcizare a răului care-și află în poezia lui Grigore Hagiu metaforă încăpătoare, singulare în poezia română contemporană. Versul are o tonalitate ciudată, o modernitate aparte, demonstrată în acțiunile originale în creației și inteligență în construcția întregului poem. De la abstract și indecis (interogativ) poemul coboară în concret și senzual pentru ca apoi să se înalțe iarăși, de asta dată în imperiul sferelor gînditoare, monade conținînd concretul și abstractul în proporții indiscernabile. Sentimentul este acela al unei profunzimi greu de tradus, sesizabile dar evanescente, dobîndite din experienta biruită de gînd: „și ce se pierde din noi / ce se duce și unde / mîscînd cadranul marilor stelare / necunoscutul apăsător / ardem de vil în cazanice / propriilor noastre

trupuri / doar fumul ce-l urcăm / mai poate să mențină chipul / aceluși urcăm / mai poate să izbîndu-ne de intinerice oasele // sudarea trupurilor noastre / cînd facem dragoste / spre cerul lernii se evaporă / și-n spații siderale cu frigul întîlnindu-se / recade pe pămînt / și nu-i decît această miină de zăpadă / albîndu-ne fereastră” (Fereastră albă).

Majoritatea poemelor incluse în volum este însă expresia efortului de definire și redefinire a eului liric, de izolare și ipostaziere a propriei identități, amenințate de presiunea timpului și de agresivitatea lumii obiectuale. Dacă în volumele „Continențele ascunse”, „Sfera gînditoare”, „Spațiile somnului”, „Nostalgie triadă”, starea din care se încearcă apropierea lirică a cosmosului interior este aceea de somn și vis, iar viziunile generate de ea, fără să fie reverii blinde, nu sint nici imagini de cosmar păstrîndu-se în granițele extazului, odată cu „Miazănoaptea poemelor”, regimul metaforic se schimbă, abundă simbolurile cataromice, visarea devine cosmar, realul își dezvăluie înfățișări teribile, constința limitelor turbură echilibrul ființei, o livează deznădejdi. Grigore Hagiu scrie acum una dintre cele mai frumoase poezii ale sale: „Mareșă, regimul liric thnatic dobîndeste corporalitate, și se fuzionează metaforelor obsedante. Un fragment din poemul „Nu-mi spuneti mie / pe mine nu mă amăgiți” mă măsura întreaga a forței poetului de a imagina în registru macabru. Viziunea de amare, de aici nu numai înscrisă prin alăturarea de imagini spăimoase ale degradării biologice, nu transcrie doar un delir al simțurilor derelate, în manieră surrealistică. Poezia lui Grigore Hagiu nu se desparte niciodată definitiv de idee, care ordonează materia poetică, a pierderii inocenței originare: „și treci prin fața proaspătă / noi morții / cîntec de amintire / scuturat de spasme // cu urechi tu-te masele // și în dreptul nemuriturii de tot / cel îngropat cu o oră în urmă // și vezi un duhnet negru răsărînd / un pumn de creieri colcăind fără piciorare / o ceașcă grea de ză întorsă / rinjilor / cîșor / și tu ai în mână / mîna trîstească / mîna trîstească / abia în clipa asta va muri / în lutul galben rîcînd / cu ghiarele crescute aspru despicate-n patru // m-aș afuma cu două candelă de subțiri / sau sarg mare / cu mînia unui faros în burță / mistuînd milenii / m-aș retrage-o unță / la potcoava catedralei / cum în zadar se îmbăiau fecioarele / în scaldă caldă mai scrinavi leproși în trupurile albe să storcească / și incuie / să pună capăt simțului ucigător / dar unde-s prea frumoasele / unde-i nevinovăția noastră / unde-i a unei selecții din poezia lui Ioanid Romanescu după putința unei examinări mai aplicabile”. „Deceit se putea face înalte, ajutat și de o altă culegere cu aspect anticologic, „Deomonul” (ed. „Hiperion”, Ed. „Cartea Românească”, 1982). Sint semne că avem de-a face cu o niste recapitulări, foarte necesare din toate punctele de vedere, căci poetul se află la punctul cel mai de sus al creației și nu se mai poate întrevădea, de aici înainte, modificări substanțiale.

Sovălelnică, nu însă și în imagistică, la începuturile „Singurătatea în doi”, 1986, „Presunele lumii” (— 1986), lirica lui Ioanid Romanescu (n. 4 oct. 1937 la Voinești-Iasi) a evoluat cîte un soi de vitalism de aspect superficial, umanistic și strictețistic. „Pînă la Baia de nor”, 1973, „Poet al uriașilor”, 1973, „Lava”, 1974 spre a distila treptat totul, odată cu „Paradisul” (1975), „Energia visului” (1977) și „Trandafirul sălbatic” (1978) în direcția unui neo-romantism mai ușor de întrevăzut acum decît înainte și care este, fără de îndoială, fundamental în „Spirit moldav și sentimental, poetul e în esența ireductibilă un eminescian și intruchipează o compoziție unde witz-ul germanic și armoniile trase se întrepătrund în propoziții indefinite des și fapt sigur că, înainte de toate, substativul pretutietate muzicalitate, proporțiile, „paradisul” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale unei psihologii de creație. E aci mai degrabă o sfortare exorcistică, năduind prin experiența destrămării la o restaurație a „paradisului” saporific. Înă la o repede ochire, lirica lui Ioanid Romanescu se infățîșă în chipul unei incantante ironii dezlegate de spiritualitate și năduind către un soi de sanșonete în gust macabru, precum acelea ale lui Jehan Rictus „Tristan Corbière și Jules Laforgue” cultivînd ceea ce rămăse, în poezia simbolismului de „poetes maudits”, din substanța romantică predecesoare. Acest Sărman Dionis, cugetînd în depălmă mizeriei și vociferînd pe tonuri înalte, vîdînd o iritabilitate de nemîntul, într-o intimitate strictețistică, că ascunde o dramă și a pune cultul ironiei în seama unui spirit ricanor și cu o înțelegere rătăcioasă a lumii nu explică decît părți ale

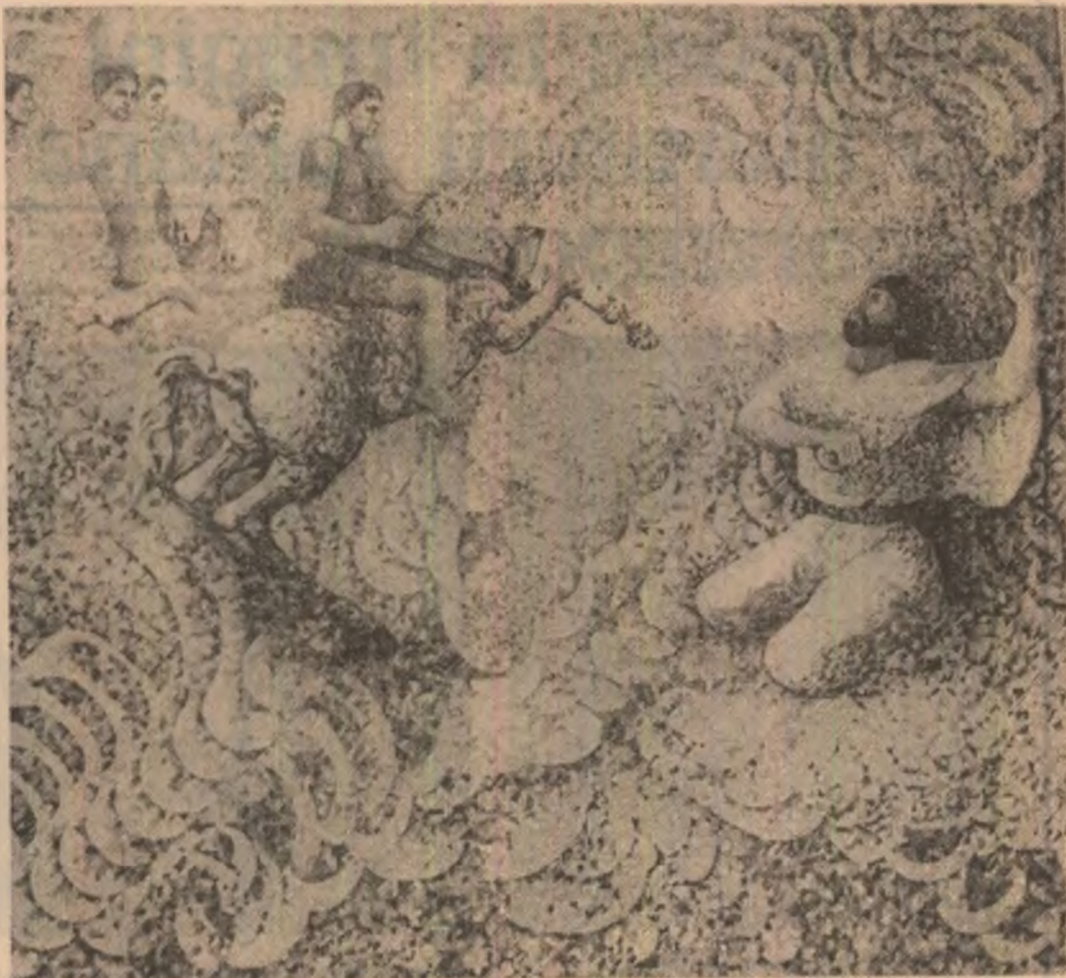

nu mă puteam degaja de nedumeriri și curiozități. Ce se va întâmpla?

Vedeta serii se dovedea în formă. Atacase, de la început, o arie de mare popularitate printre iubitorii lui Verdi, punându-și în valoare aceluiași sală deja renumite, încălzind un public evident sensibil. Aplauzele explodau mai înaltă ca dirijorul să fi coborât bagheta, însoțind finalurile fiecărei arii, așa cum numai la marile spectacole se întâmplă. Mă, însă, mi plăcuse orice fel de plăcere. Mulți dintre cei din jur mă priveau intrigați de atitudinea mea indiferentă, dar și pentru faptul că, în timp ce lojile erau supraaglomerate iar pe intervalele sălii numeroși spectatori stăteau în picioare, eu — indiferentul, nepăsătorul, dacă nu surdul de-a binelea, — aveam alături totuși necușurate. Regretam că Daniela dăduse, de una singură, pactul nostru necris, și încă pentru a doua oară. Nu reușisem s-o înduplec nici de astă dată! Iar surpriza, pe care l-o pregătisem cu alina frământare, se spulberase ca un abur usor. În ceea ce mă privește, eram supus unei noi umilințe. Regretam că nu-mi călcasem pe ceea ce bărbatul numesc „demitate” (confundând adeseori și nu întimplător notiunea cu cea de orgoliu) ducându-mă să-mi înmănez bilețul în loc să recurg la serviciul omului de la Biroul de Informații. Ar fi avut, poate, loc și o explicație și acum am fi savurat împreună excelentul spectacol laolaltă cu restul publicului cărui nu reușeam să mă alătur. Regretam, dispus la o sinceră sfîrșire a propriului „eu”, acestul ușurător de a fi oferit locuri disponibile acelei necunoscute și, mai ales, intenția cu care întreprinsesem necușuratul act. Acreala gândurilor imi fu curmată de un adevărat șoc; după celebra arie a Duceului de Mantua, pe care o fredonează nu numai coafetele și pe care o delectă, solidă, toate femeile lumii considerându-se jignite în bloc de opinia ușurătorului Don Juan al lui Beaumarchais, în plin succes de public, apără lingă tenor... „diavolul blond”! Nu cu flori, așa cum se obișnuiește, din partea unei instituiții, ori a unui grup organizat sau, și mai simplu, la inițiativa unei admiratoare reale, unorii, alteori desemnate chiar de familia artistului, atent cu biografia sa și prevăzător față de posibilitatea prezentei în sală a unor croniciari. Publicul nu înceta să aplaude, și definațoarea bilețului meu de favorită (cei o favorită făcusem) continua să ex-să rămână pe scenă, evident încântată de atmosfera de dincolo de rampă. Tenorul încea să mă zimbescă, își concentra privirile asupra blondului de lângă el, apoi schimbă unghiul vizual fixându-se asupra dirijorului, care reapărua în fosă. Era evident că solicita liniște în vederea continuării programului. Pliciseala mi se risipi lăsînd loc umirii. Înțelegînd intenția protagonistului, publicul, care ar fi dorit un „bis”, revenea la starea de calm și de tăcere, dirijorul înălța bagheta punînd stăpînire pe atenția tuturor; cei doi de pe scenă se mai priviră o dată, semnificativ, apoi gestul energic al maestrului de la pupitrul desferea încordarea instrumentiștilor și orchestra atacă duetul din Lucia de Lammermoor. Credeam că visez, nu alta. „Diavolul blond” nu părăsea scena! Mă aflam într-o stare de totală perplexitate. Căzusem pe toboganul halucinațiilor? Și vizuale și auditive? Ori ce se întâmpla cu mine? Mi-am privit vecinul din dreapta, cu ale căror figuri muștrătoare mă obișnuisem; erau la locurile lor; m-am uitat în stînga mea; cele două fotolii rămăseseră tot necușurate; am închis, pentru o clipă, ochii și i-am deschis brusc pe fundalul scenei; același tenor se afla în plin avînt vocal dar, în ciuda tuturor acestor observații obiective, ca și cea a prezentei frumoasei blonde alături de solist, realitatea imi apărea ireală, imposibilă! Ca pentru a mă anihila total, în clipa următoare, necunoscuta începuse cu acel timbru caracteristic nefericitei Lucia, tragica partitură. Vocile tenești, viguroase, dar corect studiate și îndrumate, puseau în valoare nu numai linia melodică, dar și dramatismul textului. Condițiile de concert erau, totuși, să-l dezavantajeze pe cel doi, care vedeau clar tendința unui joc de scenă mai larg, a unei mișcări în ton cu frământările intime ale eroilor, ceea ce ar fi fost inoportun într-un recital la frac și rochie de seară. În schimb, această înclinație evidentă — de dezvaluire temperamentală artistică, convingerea cu care și susținea rolurile, împunîndu-i simpatii generale a sălii. Pentru a doua oară, în aceeași seară, eram umilit! Oferisem, asadar, un bilet în plus, unei soliste aflate pe afis. Dar, de unde să știu, cînd vedea era tenorul (el el înscăpător), iar cel care-l dădea concursul de-abia studentii ai Conservatorului, unii debutanți, iar alții aflați, cel mult, la una din primele lor apariții pe prima scenă lirică a țării. Frământatul și indejuns de lungul (pentru nervii mei) duet sfîrși în ropotele de aplauze ale spectatorilor, ambii cântăreți revenind de citeva ori în fața rampelor, pînă în cele din urmă, rămase doar protagonistul care, cu o dulce arde din Boema, avea să calmeze publicul. Acum, cînd aser aceste sumare amintiri ale celei mai memorabile serii din viața mea, nu mai pot deserte, cu fidelitate, avalanșa de gânduri și sentimente care mă copleșiseră într-atît încît mă simțeam înfundat în fotoliu și în propria-mi flintă ca un deget intr-o cocă nepusă încă la cuptor. Din starea confuză în care mă aruncase succesul meu cu totul imprevizibil a unor evenimente pe care doar eu mă le provoc și controlez, mă scoase, la fel de violent, o nouă și uriasă surpriză: cerîndu-și scuze celor cîțiva spectatori pe care-l deranja, „diavolul blond” se strecura pe intervalul dintre fotolii și se așeza, calm și familiar, lângă mine, urmărind cu simpatie de cel din jur. Devenisem, din nou, centrul atenției tuturor și tot datorită unei femei! În acel moment, mi-am dat seama că o nouă cauză poate fi adăugată celor pînă atunci cunoscute în declanșarea infarctului. Sint încă în măsură să descriu, cu oarecare precizie, simptomele unui asemenea nefast atac cardiac.

☆

Desigur, cei mai mulți dintre acei care au avut răbdarea de a parcurge aceste rânduri, pînă la finalul lor, ar vrea să știe ce a urmat? Unii m-ar întreba dacă Elisabeta-Daniela a venit pînă în cele din urmă; dacă blonda și-a plătit bilețul de intrare; dacă am reușit să-mi fac acceptate scuzele de rigoare; cite zile de spitalizare am avut și ce tratament am urmat, etc. Tutoare acestora le ofer un răspuns și succint răspuns: soția mea și eu, bineînțeles, ne amuzăm de fiecare dată, în ciuda trecerii timpului, amintindu-ne în ce împrejurări bizare, dacă nu comice, ne-am cunoscut.

Tablouri de Eugen Tăutu (din expoziția de la sala Dalles)

florentin palaghia

Cocorii

Dimineața cocorii de vată ștergeau cu aripi albastre înfinitul. Scriam pe genunchi. Deasupra cerului stelar tot imi inunda auzul. Încercam să te regălesc; doar cocorii ștergeau cu zborul lor întunericul lăsînd lumina să crească.

Un cer că exiști...

Un semn că exiști și totul se va numi primăvară, atît îți cer, un cer că exiști.

Simt aerul iluminării un cer căn tinăr renăscut din speranță.

Tu te-ai pătruns de cîntec ești prima și ultima notă a unei femei îndrăgostite!

Acum, precum lumina îți cer un cer că exiști trup al meu rătăcit în fiara iubirii.

Poem cu tineri

Hai iubito să scoatem stelele la piimbare prin orașul cu trepte albastre! E timpul să devenim tineri. Astfel să descoperim pentru a nu știu cîta oară înfinitul.

O rog să mă vadă...

O pipă, e aer și trece prin mine, e apă și strigăt, cuvînt de beție, gînd, veste, tăcere, sărut și lumină, e rouă, e floare, e stare deplină.

o vād, e în juru-mi și rîde și plînge, de trupu-mi ca raza de apă se frînge, e spărit, iubire, respira și doare, e mingiul cu ochii, e murmur și boare.

O rog să mă vadă, să vină la mine să-mi tulbure ochiul luminii cu bine, o rog cu stîlă și gînd de credință să-mi fie de-a pururi izvod, biruință.

O string între ploape, e aer și rază, și cer să mă ierte, să-mi fie povadă, să-mi fie rodire și geană măiastră, să-mi fie fire mîrească eternă și astră.

Ea mă iubește...

Ea mîncă struguri așteptînd să mă sîrute eu scriu și iar scriu desprins din mine. Și deodată am vorbit cu florile cu bătrîni ea mîncă struguri și totul e înfiorător de cumințe. Cineva închisese într-un seif aceste rînduri absolute ea imi sîrute aerul cuvintelor eu îi dăruiam începutul. Ea pășete prin singele și carnea mea, eu am aflat că mă iubește iar ea mă iubește rid eu scriu scriu scriu nebunește.

Închipuire de cuvînt

rodind dragoste

Eu de cuvînt sint insetat goană robită de fluturi stare de trușcăo desfătore învelită în muguri.

Eu de albastru spinzur ascultînd acest cîntec liniștit ca o culoare cu flori și lumină singerind acorduri de iubiri interioare.

Eu de spaimă mă devor rotîndu-mă cer valurii și rod de iubire regîsîndu-mă pretutîndeni sîrut sfîșiat de trăire.

Eu de adînc mă tulbur și retrăiesc chipu-ți desfătura într-o geană ești desfătura ceresc al cuvîntului născut dintr-o rană.

Eu de tine sufăr pregătîndu-mă să rostesc nimbul sferei ușor în apropierea ta sfîșită decupată din zbor.

Poeme de dan rotaru

Șansă

Cînd voi mai putea recompune zbaterea care mă pierde, frumos, cum pădurea se sacrifică-n verde?

Cînd voi mai putea îndura culoarea perfectă-a ninsorii? Cuvintele mele n-au suportat în striaie lor învingătorii.

Sint învățate să piardă, oricum. Sint învățate cu-o singură șansă, așa cum zăpada nu crede decît în rangul de-a fi-ntr-un munte-avalanșă...

Gări pustii

Cum tremuram în gări pustii în care trenuri nu șosesc decît doar unul la cinci mil din cite visu-l părăsesc!

Cum pedepseam pe-acei ce trec peste cuvînt ca prin nori! Pînă la urmă am uitat de ingerul plecat din noi.

Licitație

Ochiu mei, mută-n singe muntele și mi-rostogolește prin trup. Cu punni bar ir miezul zăpezii, pînă cîna culoarea l-o rup.

Și nu am țîrta să-mi trec peste frunte mina sub care îngheață umbrele. Chiar de mi s-ar scoate la licitație sufletul, voi muri în brațe cu verbele.

Sinaia, februarie

E-atîta liniște în jur, că-ud cum brozii se tot miră de ce-au uitat aceste crengi jocul acelu ce le răsfră.

E-o liniște ca de desen, de parcă-ai trece-n altă stare această lume de polen care se sprijină pe zăre...

Zidul de frig

Cu o mie de nume de te-ai fi numit, tot ai fi uitat cum să te strig. În fața mea cineva tot ridică ziduri înalte de frig.

Dar voi sări peste ele ca și cînd aripi peste trup mi-ar fi crescut. La un semn, toate verbele mele te conjuga la timpul trecut...

titus vîjeu

Amprenta griului

(Filmul despre țaran)

Un om adormit ca pe-un pat de spital în roua cîmpiei sub astrul nopții, un galben mistreț pieptul strîvîndu-i cu colți visători; și vertebrele sale în intuneric săpînd ca un buldozer, pămîntul... El, ce vorbește arar, doar așa cit să nu uite cuvintele, strigă în somn numele griului spre-a nu rămîne, spre-a nu rămîne singur pe lume.

Amprenta graiului

(Invocația Fillor)

Aceste versuri nu te-am scris niciodată, n-am avut niciodată șaisprezece ani, n-am văzut niciodată violetul numit George Bacovia în creștoamîna culorilor, nu v-am dat nimic din soarele meu, nimic din piinea mea nu v-am dat, drept care singur și sigur pe mine declar că n-am scris niciodată poemul acesta care există doar ca întîmplare a limbii române dar nu uitați, vă implor, nu uitați că v-am lăsat în pază cea dulce a unui grai ne-împlător, că viața mai are un rost doar atuncî cînd trăiești și-o trăiești în limba de clopot în care te naști.

Amprenta privirii

Ochiul meu prîvîndu-te prin zăpada ce acoperă mieii (pînă ieri îi confundam încă naiv, cu marii înțelepți ai planetei). Ochiul meu vîzîndu-te azi de-atît de aproape că se lasă invins de frumusețea frenetică a zăpezii. Toamna dispore ca un nebulă cu capul îngropat între frunze, ochiul meu pregătîndu-se de iernat precum soldatul ce se întoarce în castru după glorioasă campanie. Te privesc de dincolo de iubire. Imi pari însuși Decembrie, invulnerabilul.

Amprenta biografiei

Titus Vîjeu. Eram un copil cînd tramvaiule treceau pe bulevardul Bălcescu

În nopți de decembrie, cîntînd trupul de zambăli al poetului Labiș. (În orășelul în care trăiam tramvaiule nu fuseseră inventate, o dată, o singură dată am fost

plastică

Microcosmosul și oglinzile

De o densitate plastică rar întâlnită aceste compozitii ale lui Eugen Tăutu, pictor singular și reflexiv, obsedat de ideea fragmentarizării timpului și spațiului în entități independente, înecate în miază de noapte, o limbă vitală a memoriei! Insistența cu care pictorul autonomizează detaliile recompunînd apoi imagini caleidoscopice al căror sens nu scapă lecturii ar putea îndemna la interpretarea artei sale în cheile unor tehnici. Căci frapă, în primul rînd, tocmii efortul de singularizare a detaliilor, de a atribui fiecărei componente a imaginii o autonomie formală. Judecând în subsambamburi, pictura lui Tăutu pare a fi o agregare mozaică de elemente cu funcții mai mult sau mai puțin decorative. Logica ansamblului în aceste condiții riscă să scape. Doar o percepție a întregului permite evaluarea fiecărei opere a lui Tăutu ca un sistem coerent de semne. Modificarea semnificației vizuale a acestuia prin reprogramarea funcțiilor senzitive ale culorii și recombinarea după un plan prestabilit a „modulilor” de bază, pare a fi mai mult sarcina unui creier electronic. Responsabilitățile sale au fost preluate de artist care gîndește în fond imaginea ca pe un sistem cibernetic, unde permutările de semne sint admise cu condiția de a nu se schimba sensul. Să admitem o secundă faptul că doar

but forma-culoare, cele următoare sint mase definibile ce au absorbit energia: construcția rezultantă este proiectia spirituală a unui fenomen. Tocmai ea ne îndepărtează de o interpretare formală, tehniceistă a unei opere ce se vrea înainte de toate o călătorie în tainele vieții, istoriei și universului. În lumea creației. O spune de altfel în unele versuri programatice chiar pictorul: „E-n sine al tău nepătrunsul învelis / departe-n stiharul ceresc, / din care răzbate lumina spre noi / ca-n urma adîncului mers”... Din „nepătrunsul învelis” imaginile lui Tăutu izbucnesc în cohorte geometrizate, în înecăgîturii flexibile și dinamice. S-au mai făcut, desigur, asemenea tentative. Involutar gîndul se duce la anumite experiențe divizioniste sau futuriste. La Klimt și la Seceșuina vieneză. Dar comparațiile au doar valoare etichetă indicîndu-și doar turecul calidoscopic al materiei picturale la Tăutu are o organizare conceptuală unde riguroasă este reflexul unei concepții profunde despre ordinea cosmosului ca proiectie a înseși inteligenței umane. Nu as dori să exagerez conceptualismul acestei picturi dar o efectiv mi se pare a fi o emanție necruțată a unei gândiri care a intuit valoarea plastică și capacitatea de concatenare în metafore ample ale iconilor intruchipînd stadii de organizare primară a materiei. Unor retro în aspecte partiale, pictura lui Tăutu este modernă în ansamblu prin fețiștele propuse: a omului, a timpului, a universului. Fiecare privitor are ocazia. Un microcosmos răsună în optzeci de metri cubi. Și eu am să abia am abia în milionul semnificațiilor. Din care vom discuta, probabil, altădată.

Grigore Arbore

muzică

m

«La porțile muzicii»

Explicația pe care o dă autorul Mircea M. Ștefănescu în „cuvîntul înainte” al recent apărutei sale cărți — „La porțile muzicii” (Editura Muzicală) pentru „personificarea” mirificii arte a sunetelor este o înclinație a introducere într-un subiect avînd proprietatea de a se lăsa abordat din multiple direcții. Cităm asadar: „...cuvîntul este chemat să accepte ghidajul spre și prin aceste puncte nodale de înțelegere a artei muzicale care, toate, pot fi numite metaforic «porți», fără ca zona de cunoștințe care i se propune să se lărgască dincolo de ceea ce reprezintă datele de introducere în materie”. Cartea nu are deci pretenția de a fi purtător de cuvînt al unor idei de strictă muzicologie, de aridă specialitate, însă are pretenția — adăugăm noi — de a prezenta informații muzicale generale într-un context ideatic larg, minuit ingenios, unde distingem o varietate de accente, sublinieri, interpretări, valorizări etc. Cu alte cuvînt, nu întîlnim aici exclusiv o popularizare a arcanelor sublimii lumi a sunetelor ci o succesiune de puncte de vedere, tratate eselistic, unde interes prezintă două

cial, prin excelență. Se dau aici explicații și informații variate privind nasterea unor genuri muzicale cu reguli precise, privind contextul, comanda socială care, în parte, a făcut posibilă apariția unor nepieritoare capodopere. E firesc să întîlnim aici paragrafe dedicate exclusiv genezei muzicii românești, populare și culte, iar unul dintre meritele cărții rezidă în „clasticitatea” cu care autorul diferentiază între ceea ce este cultural exogen și ceea ce aparține fondului nostru spiritual inalienabil. Valorizarea actelor — de creație și de interpretare — muzicale decurge de aici firesc (mîngîind deosebit la capitalul „Reflexiv capodopere!”); ea se sprijină în mod evident pe calitatea de a răspunde unor complexe cerințe ale epocii (care nu trebuie înțelese sub o formă simplistă), idee în care încape, cu mîc ajustări, cele mai „îndrăznețe” inovații de stil și limbaj, care au primit însă girul istoriei artei. Cartea are calitățile unei lucrări de popularizare, la care se adaugă cele ale continuității de idei (deși aici se mai poate discuta), numărîndu-se deci între utilele apariții editoriale într-un „peisaj al cărții muzicale” trebuind să cunoască acea complexitate cerută de eterogenitatea firească a masei de cititori melomani, pentru care importante sint deopotrivă informația „brută” și interpretarea, pe înțeles, a datelor istorice-artistice „introduse” în sistemul de idei.

Viorel Crețu

LITERATURĂ ȘI MITOLOGIE JAPONEZĂ

Oricât de îngăduitor ar fi un japonez cu străvechile concepte budiste, sosit în țara sa din China sau India, concepte pendulind între ispite ezoterice și simplificări bizare ale existenței omenești...

Japonezul se investeste activ în strămoșii săi, îi divinizează la propriu și la figurat, uneori doar pentru simplul fapt că au trăit în alte vremuri. E bine știut că timpul, odată trecut, estompează curburile oamenilor și le dilată meritele.

Notiunea de sacru pentru japonezi are o altă înfățișare decât pentru alte popoare. Zeul japonez (Kami) nu este decît o făptură mai „de sus” cărora nu li este îndatorat neapărat cu închinăciune, prosternare sau ritualuri.

Sugawara Michizane, omul, s-a născut la Kyoto în anul 844 și a murit într-un soi de exil, departe, în Kyushu (903). Ideogrammele numelui său, citite în chineză, se pronunță Kanke. A mai fost cunoscut de contemporani și cu

acest nume. Era al treilea fiu al eruditului si-nolog Sugawara no Koneyoshi (812-880), care, alături de Kiyokimi, bunicul poetului, a funcționat ca profesor la Universitatea din capitala imperială.

Poetul și zeul Sugawara Michizane a devenit personaj literar și dramatic, prezent în câteva opere literare. Dintre toate creațiile închinată lui a rămas vestită piesa de teatru Sugawara den-jū tenarai kagami (Secretele caligrafiei familiei Sugawara) scrisă în 1746 de Takeda Izumo (1691-1756).

După moartea lui Michizane încep ciudățeniile destinului său. În anul 923 a fost declarat nevinovat și reabilitat în drepturi, iar în 993, la aproape un secol după deces, a fost promovat ca senior de rangul întâi al oficiului primului ministru (dajodajin).

Familia Maeda, a seniorilor de Kaga, se considera urmasă a poetului-zeu, motiv pentru

care, după Restaurarea Imperială Meiji (1868) a oferit la Edo (Tokyo de azi) propria sa reședință Kaga-Yashiki pentru înființarea Universității imperiale.

Poeta Takasue no Musume (n. 1002), autoarea celebrului Sarashina nikki (Jurnalul de la Sarashina), apărut în secolul XI, era fiica lui Sugawara no Takasue, descendent al lui Michizane, guvernator în provincia Izura.

Ca poet, Sugawara a excelat atât în scrierea tradiționalilor waka japoneze (poeme cu formă fixă de 31 silabe: 5-7-5+7+7), cit și în poeme în limba chineză. Poeziile lui le întâlnim în Kokin waka-shū (Culegere de poeme vechi și noi), prima antologie oficială a Japoniei, alcătuită din porunca imperială în anul 922.

Lui Sugawara Michizane i s-a atribuit alcătuirea antologiei de poeme Kanke manyōshū (Shinsen manyōshū) ce au fost prezentate la concursul de poezie Kampyō nontōki kisai-no-miya no utawase pe care l-a patronat ca judecător.

Din porunca împăratului Uda, zeul-poet Sugawara a alcătuit Ruijin kokoshi (Prescurtarea istoriei naționale) și a contribuit la compilarea lucrării Sandai Jitsuroku (O istorie oficială a perioadei 858-887, în limba chineză).

Cum se vede, eruditul, poetul istoric, caligraful, demnitarul Sugawara Michizane, fără a bănuși măcar că posteritatea îl va sanctifica, mai ales că rivalii ce i-au fost contemporani l-au surghiunit la mare depărtare de capitală, și-a urmat destinul orînduit potrivit unui talent ce totul leșt din comun. Nu putem să nu ne amintim că marele poet Ovidiu a pierit pe mealeugurile noastre, așa cum pretindea, din pricina talentului său, într-un exil nedrept. Marile spirite se întinsec, poate, fără să se cunoască.

Octavian Simu

UN POET - O LUME

OJAR VACIETIS

Cu toată opera sa, Ojar Vacietis se dovedește un continuator destoinic al marelui Jan Rainis. Dar continuitatea aceasta se simte cel mai semnificativ în volumul Dioptrii, de unde am ales poemele de mai jos.

Prăpastie

Tu iară-mă, prăpastie că ieri te-am numit mare pericol. De astăzi te voi numi prăpastie. Soră a marelui pericol a fost lasitatea mea, iar fratele marelui pericol, florul meu de teamă.

Cînd nu-mi respect adversarul, eu lupta nu mi-o respect, imi rid de propriul crez, fără să știu de forțele mele, atunci eu te falsific, viață. Ce-i drept, la pușcărie n-am fost, dar simt cum plutește prin aer, deasupra capului meu, marea sentiță.

Cînd nu-l recunosc adversarului forța puterea mea se evaporă și piere credința.

Haide, orbule, Eu te voi trece strada. Masinile probabil s-au despărțit, Măturătorii probabil s-au lenevit. Doar asfaltul e al năbil de alunecos. Doamne cum mint!

Prezentare și traducere de Stelian Gruia

REVISTA STRĂINĂ

ALI LAMEDA, născut în anul 1923, este unul dintre poezii de frunte ai Venezuelei. Este autorul multor culegeri de versuri dintre care „Marele Gualcalpuro” a fost distins cu premiul „Casa de las Americas”.

SE IMPLINESC ANUL. ACESTA 85 de ani de la nașterea Marinei Tsvetaeva, marea poeză rusă.

ALI LAMEDA, născut în anul 1923, este unul dintre poezii de frunte ai Venezuelei. Este autorul multor culegeri de versuri dintre care „Marele Gualcalpuro” a fost distins cu premiul „Casa de las Americas”.

SE IMPLINESC ANUL. ACESTA 85 de ani de la nașterea Marinei Tsvetaeva, marea poeză rusă. Născută în anul 1882 la Moscova, a crescut și s-a dezvoltat într-un mediu intelectual.

„TIMP INCERCUT” (1985), inferni tuturor” (1984), „Nu există un asemenea loc” (1987), „Cîntec din tîmbar” (1972), „Cîntecul sturzii” (1982), „Vizit lui Mefta” (1983), acestea plus încă alte câteva titluri ar putea fi trecute în dreptul unei rubrici intitulată „activitatea literară a prozatorului mexican Sergio Pitol”. S-a născut în anul 1933 și face parte din „generația care s-a format sub influența marelui „Pedro Parra” și a avut o viață mare evocare a vieții satului mexican”.

ALEXANDRE AMPRIMOZ

Alexandre Amprimoz, (n. 1948), cu studii universitare în Franța și în Canada, cu două doctorate, în literatura franceză și în filosofia, pregătind și un doctorat în matematică, a profesor de literatură franceză la Brock University din St. Catharines, Ontario, Canada.

Volumele sale de poezie, de mare exigență artistică, conțin o lirică ce pare uneori un joc, deși e gravă, profundă, cu semnificații neprevăzute, cu umor și nu o dată marcată de atitudine artistică față de nedreptățile și neînțelepciunile societății.

Pentru a atinge cuvintele Pentru a scrie aici trebuie să-ți inventezi propria-ți lumină ca pictorii pe vremuri. Plafonul este cel mai dificil de dimineață pînă seara și petreci săptămîni întregi fără să vezi soarele și trebuie să ne ghicim culorile.

Simfonie Era profesoară de filosofie ce cultură cînta chiar și din flaut un flaut de argint dar dumnea din ce cîntă mă întreabă ea din existență a fost răspunsul meu.

Justiție socială dacă eel boagă n-ar fi adesea încornorați cine ar vorbi de cornul abundenței. Gînd turistic La Windsor (Ontario) crepusculul este cel care constituie peisajul. Proiectat pe cerul mințit cu singe podul Ambasador e mai frumos decît Turnul Eiffel într-o zi cu ploaie. Domul Palatului Legislativ

din Winnipeg (Manitoba) trebuie văzut în zori. Atunci e ca Sfîntul Petru la Roma la prinț la fel chiar dacă un părinte african îmbrăcat în alb curtează o măică suedeză în gri. În arhitectură sublimă depinde de oră, restul nu e decît o problemă de publicitate.

Pentru a intra în bibliotecă

de ce să ard cuvintele celor care au fost și să simt acest frig pe care odată îl sărbătoream toate aceste ochișori mi-erau cîndva la-ndemină nu-l mai știu pe cel care-am fost prieteni de ieri mîștile voastre sînt mai simple decît chipurile voastre nu-mi plac falsele pliuri ale acestor rochii mai savanți ca nițiodată cu merg la inimă.

Doctrină

geometrie oratorică mari prozi fără chip semăni aici preludii obscure oameni cu logică mărunțită va veni cel pe care-l veți urma pe linia singelui afară din labirint.

Mereu ploaia

o rînduică rîndită plonjează în finlină penele părăsite de pasăre te invită să te gîndești la delicate corbii cu pinze de pe farfurii japoneze există astfel imagini pe care ploaia le picură la fereastră la ca pe niște semne pline de o tristețe subtilă.

Să scrii în zori

și să găsești în sfîrșit ca pe o amuletă o poezie încă posibilă și să-nleghi în sfîrșit în aceste lăzi de gunoi cristallul evidentă și să știți acum că ațîția ani de hîrlie ne conduc la subția voce a acestui bătrîn măruntel care semnează cu o cruce.

Pragmatism anglo-manitoban

„Cel ce lucrează la arhive își va bate joc de cel ce reticeste pe Homer”. ALAIN dintre surisurile tale mai fragede decît abdomenele colinelor dintre murmurale tale mai pătrunzătoare decît vîntul colinelor noastre dintre mîngîierile tale mai dulci decît albia rîurilor noastre n-a mai rămas nimic nici o brumă comună nici o adiere de frison nici o zăpădă solidă între cafea și vine n-a mai rămas nimic timpul în jînăt de luptă se prefacă a fi tandru și pentru a o dovedi ne-mingie deja cenușa sate inmortintate catedrale arse și scrumiere după festin din umanismul de ieri n-a mai rămas decît durerea.

Prezentare și traducere de Petronela Negoșanu și Virgil Teodorescu

SPORT

Coșul cu iepuri

am primit, într-un coș de nuiele, doi iepurași cu urechile de-un cot, o strachină zgrăvită, cinci ouă lucrate cu condei de solcie și alături un sноп de trifoi. Li mulțumesc din suflet celui care a sunat la ușă, a lăsat coșul și a plecat, fără să vrea să-l cunosc. Imi place să cred că e ori de la Dunăre, ori din Giulești. Acum trebuie să-mi cumpăr o coasă și să ies, zilnic, în câmpie, după furaje proaspete. Înaintind în vîr și-n drumuri, toate spre binele iepurașilor, imi voi reclădi, de data asta pe temelii de pepene, adevărul că cine trece prin lanul de secară și nu se udă pe coapse de minunea boabelor de rouă se zice că minte fără să clipască și e în stare să joace meciuri, acasă, în compania Rapidului, cu porțile stadionului închise, fără a fi fost silit(ă) la acest lucru de vreun for de însemnătate națională, ori internațională. Cîtă vreme umblăm printre malurile a două bazine holbate, mirarea ia forma seninului care o exprimă. De-a surda și degeaba pămîntul e rotund, afacerile lumii se aranjează tot pe la colțuri. Viața. Poveștile ei. Înfringerii. Mai totdeauna neregulile. Și, veșnic, excepția. Din care cei ce-mi sînt dragi n-au făcut niciodată parte decît ca înfringere. Probabil că sîntem trași la sorți pe niște planete ale nenorocului nostru... Jur pe un cîrd de boboci de gîscă și de rață (cum trec ei ușița, vezi, fumii, amărui, nătingi și bomfi) că fotbalul, patimi-mă de joc secund, se întîmplă-n paguba

frumoasă a lumii. Pentru că paguba lumii nu stă în scorburi, șerpîi fac disensiunea ei. Vreau să vă spun niște întîmplări aiurea. (Nu și orange). La Buzău, s-a ivit, cîtare pe un pui de leu, elevul Timiș. A înscris trei goluri împotriva Chimiei. Și, naiv, el crede că va mai rămîne și-n anul viitor la Buzău! Copiii din ziua de azi! Născut cu căiță (tichia celor norocoși) el va schimba, cel mult într-un an, capîșonul cu pîrcina pe-un chipiu, o capelă sau o cască. (Fără mască de gaze, nădăduiesc). Fiindcă nici fulgerul nici trăsnetul nu fac grupă în ape sau pămînturi, biruință e numai a hîrlitelui. Ciuciubații (urîții) au și ei, din nefericire, dreptul la isprăvi. Pe măsura lor, ce-i drept. Eu îi iubesc, din tribună, pe Goanță, Pistol, Ștefan Popo, și ei imi spun că sînt pecetea minii Rapidului în întîmplări dubioase. Declar: n-am putut și nici n-am încercat să fur un meci în favoarea Rapidului. Mai cred într-o stea născînd miraculoasă. Din această cauză, teamă-mi e că minunatul meu cal de lemn va învia cîndva și că va trebui să înviez și eu odată cu el. Aș îndrăzni să dau explicație despre succesele Universității Craiova. Acolo, în casa echipei unei mari iubiri, și companie, prietenia nu mai se poartă nici măcar ca o floare. Ce păcat! Știu multe, și vă spun pe-a purturi! Cine caută în altă parte explicația căderii, habar n-are de fotbal și de cite drame s-au consumat în nevăzul lumii. Acolo, la Craiova. Fănuș Neagu